

DR. P. A. VAN STEMPVOORT, *Waarheid en Verbeelding rondom het Nieuwe Testament*. G. F. Callenbach N.V. Nijkerk, 1955.

Hierdie reeks opstelle oor die Nieu testamentiese Apokriewe verteenwoordig 'n serie radiolesings deur die skrywer in Nederland gegee.

Soos die wingerd sonder die snoeimes wilde lote stoot, so verklaar hy, het die apokriewe Evangelies sedert die tweede eeu rondom die Nuwe Testament gegroei soos 'n „wilde wingerd”. Uit die gang van die opstelle blyk die gepastheid van die titel van die boek, „Waarheid en Verbeelding”. Want met 'n raak oordeel, grondige kennis en 'n onderhoudende vertelstyl, waardeer die skrywer die historiese elemente in hierdie vroegchristelike oorleweringe oor Jesus en sy apostels en ander figure rondom die kruis. Maar hy wys ook die aanleidinge in elke nuwe tydperk aan vir die groeisel van die verbeelding.

Die verbeelding, die „religieuse legende” en die mite moet ook nie eenvoudig as onwaarheid opsy gesit word nie. JOHN BUNYAN se *Pelgrimsreis na die Ewigheid*, M. E. OUWEHAND se *Het Groeiende Kruis*, SELMA LAGERLÖFF se *Kerslegendes*, DOROTHY SAYERS se *The Man born to be King*, LLOYD DOUGLAS se *The Robe* en die Apokriewe Evangelies, Handeling en Openbaring getuig van lewe in die Kerk. 'n Christendom wat nie meer na-droom oor die perspektiewe van God's Ryk nie, is dood.

Anders as die oorspronklike Statenvertaling, bevat ons moderne protestantse uitgawes van die Bybel nie die Outestamentiese Apokriewe nie en uiteraard ook nie die Nieu-testamentiese Apokriewe nie. En dit is enersyds jammer. Veral weens die laaste, gaan 'n skat van kennis oor die vroeë Christendom vir die moderne Bybelleser verlore as ook die geleentheid om die bloeiperiode van die Christelike kuns, die werk van Albrecht Dürer, Rembrandt, Hugo de Goes, El Greco en Memlinck ten volle te begryp. Talryke tradisionele voorstellinge van die christelike gemeengoed van die wêreld, by voorbeeld dié van die os en die esel by die geboortekrib, stam uit daardie verwaarloosde Apokriewe.

In 'n volgorde wat die christelike jaar van Kersfees tot Paasfees dek, praat Prof. van Stempvoort oor die apokriewe *Protevangelium Jacobi*, die *Evangelie van Thomas* en *Pseudo-Mattheus*, almal verbeeldinge rondom die Kindheidsgeskiedenis.

Die vroeë groei van die Maria-verering lees mens in 'n tweede hoofstuk van hierdie boek. Die skrywer bespreek die oorsprong en invloed van die *De Nativitate Mariae* en die boek van *Johannes die Teoloog oor die Sterwe van die Heilige Moeder Maria*.

In 'n derde hoofstuk volg 'n oorsig oor Woorde van Jesus buite die Nuwe Testament, 'n studieveld wat sedert JOACHIM JEREMIAS se *Unbekannte Jesus-worte* nuwe belangstelling geniet. Hierdie outentieke Logia van Jesus wat nie 'n plek in die kanon gekry het nie, bevestig die uitspraak van die slot van die Vierde Evangelie dat die hele wêreld nie alles kan bevat wat Jesus gesê en gedoen het nie.

Dan lei die skrywer ons met vaardigheid en kunde deur die geskrifte van die tweede en latere eeue. Hulle staan meestal op naam van een of ander Apostel of bekende uit die Nuwe Testament. Daaronder val die *Evangelie van Petrus*, die *Handelinge van Petrus*, die *Evangelie van Nicodemus*, die *Handelinge van Pilatus* en die *Anaphora van Pilatus*.

Ook Jesus se kled word deur die Apokriewe met ryk verbeelding versier. Uit hierdie siklus stam die aandoenlike verhaal van Veronica wat die gesig van die Here afgegee het en so 'n blywende beeltnis van Hom op 'n sweetdoek bewaar het. Trouens, die peinsende verbeelding van latere geslagte van gelowiges slaan niemand en niks wat met Jesus in aanraking was, oor nie. En die skrywer kan daarom twee hoofstukke wy aan die persone van Judas en die Goeie Moordenaar, soos die Apokriewe hulle omskryf.

As 'n proef van die skoonheid en onderrig van die Apokriewe gee die skrywer aan die slot van die boek sy eie vertaling van die *Protevangelium Jacobi*.

Die ryk oes aan apokriewe literatuur wat te Nag-Hammadi ontdek is,
vuur die belangstelling vir hierdie oud-Christelike bedryf met nuwe belang-
stelling. Prof. van Stempvoort se boek sal die Bybelleser met kundigheid
en 'n gebalanseerde waardering en op hoogs onderhoudende wyse inlei
in die Apokriewe literatuur rondom die Nuwe Testament.

DS. H. J. GEYSER